

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15Co/338/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8814206917
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Ilčinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8814206917.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Ilčinovej a členov senátu JUDr. Evy Šofránkovej a JUDr. Michala Boroňa v právnej veci žalobcu J. V., a.s., X. 8, XXX XX M., IČO: XXXXXXXX, právne zast. Bobak, Bollová a spol., s.r.o., IČO: 35855673 so sídlom Dr. Vladimíra Clementisa 10, 821 02 Bratislava, proti žalovanej U. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. č. XXX, XXXXX V., za účasti vedľajšieho účastníka Všeobecná ochrana práv spotrebiteľov, právne zastúpeného JUDr. Bohdanom Jakubisom, advokátom, AK so sídlom v Bratislave, Dobrovičova 13, o zaplatenie 353,72 Eur s prísl. o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou, č.k. 4C/174/2014-43 zo dňa 09.12.2014 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok v zamietavom výroku.

Náhradu trov odvolacieho konania žalovanej a vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej nepriznáva.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 204,72 Eur s 8,5 % ročným úrokom z omeškania od 28.06.2013 do zaplatenia, ako aj trov konania vo výške 16,38 Eur, čo povolil uhradiť v 20-eurových mesačných splátkach splatných vždy každého 30. dňa toho ktorého mesiaca k rukám žalobcu od 01.02.2015 pod následkami straty výhody splátok. Žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Vychádzal zo skutkového zistenia, že dňa 29.12.2012 bola uzavretá medzi žalobcom a žalovanou zmluva o poskytovaní verejných služieb pod č. L. a dodatok k zmluve, na základe čoho boli žalovanej poskytnuté služby, a to účastnícky program Zábava 2 a služby Nekonečno v rodine, Kredit na čokoľvek, Nekonečný SMS - MMS balík, Domáce ceny medzinárodných hovorov Európa Orange chat, Zákaznícka zóna, Orange hudba, CLIP, Štart, Roaming - bez blokovania prichádzajúcich hovorov roamingu. Z dodatku k zmluve o poskytovaní verejných služieb vyplynulo, že v súvislosti s kúpou koncového telekomunikačného zariadenia typu Samsung Galaxy Mini 2 black si dohodli účastníci kúpnu cenu vo výške jedno euro. Žalovaná sa zaviazala zaplatiť kúpnu cenu za zakúpený akciový mobilný telefón ako aj poplatok vo výške uvedenej v čl. 1 bod 1.5 a pravidelne mesačne platiť poplatok prinajmenšom v sume 25,98 Eur. V čl. 2 bod 2.5 písm. a), b) bola dohodnutá zmluvná pokuta pre prípad porušenia povinností dohodnutých zmluvou. Žalovaná neuhradila faktúry za zúčtovacie obdobie január až máj 2013 v sume 204,72 Eur, na čo ju žalobca upozornil listom zo dňa 13.06.2013 vrátane zaplatenia zmluvnej pokuty vo výške 149,- Eur, a to najneskôr do 27.06.2013. Súd prvého stupňa citoval všeobecné obchodné podmienky žalobcu, a to čl. 17 bod 17.4, čl. 4 bod 4.4 písm. a), bod 4.10, čl. 6 bod 6.2 písm. a), b), čl. 11 bod 11.14, čl. 18 bod 18.7 ako aj ust. § 44 ods. 1, 8 písm. b) zákona č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách, § 52 ods. 1 - 4, § 53 ods. 1, 2, 5, 10, § 54 ods. 1, 2, § 39, § 544 ods. 1, § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a ust. § 10c Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. V nadväznosti na cit. ustanovenia uviedol, že žalobca poskytoval žalovanej dohodnuté služby, za ktoré však žalovaná nezaplatila, preto nárok žalobcu je dôvodný, čo do sumy 204,72 Eur.

Žalovaná sa s plnením svojho peňažného záväzku dostala do omeškania, preto súd prvého stupňa priznal žalobcovi aj úrok z omeškania vo výške 8,5 % ročne. Dohodnutú zmluvnú pokutu však považoval za rozpornú s ust. § 3 ods. 1 a § 53 a nasl. Občianskeho zákonníka. Konštatoval, že žalobca ako dodávateľ zmluvnú pokutu so žalovanou ako spotrebiteľom osobitne nevyjednával, pretože zmluvná pokuta je dojednaná za rovnakých podmienok vo všetkých zmluvách, resp. dodatkoch a žalobca menil len výšku zmluvnej pokuty. Dohodnutú zmluvnú pokutu považoval za neprijateľnú napriek tomu, že žalobca ako dodávateľ rozlišoval tzv. „druhú časť doby viazanosti“, v ktorej by dochádzalo k postupnému znižovaniu zmluvnej pokuty v závislosti od toho, kedy v tomto období ku skutočnosti zakladajúcej nárok na zmluvnú pokutu dôjde. Poukázal na to, že spotrebiteľ bol naďalej povinný zaplatiť zmluvnú pokutu bez ohľadu na dĺžku doby, ktorá mu ešte zostáva do uplynutia viazanosti mimo obdobia tzv. „druhej časti doby viazanosti“, ktoré obdobie predstavuje iba posledných 6 mesiacov doby viazanosti, teda jej poslednú štvrtinu. Nie je tak zohľadnená výška zmluvnej pokuty v prípade, že ku skutočnosti zakladajúcej nárok na zmluvnú pokutu dôjde napr. v prvom mesiaci viazanosti alebo v 17. mesiaci doby viazanosti. Žalobcovi sa tak podľa názoru súdu nepodarilo v celom rozsahu odstrániť jeden z hlavných dôvodov, pre ktorý súdy považovali takto dojednanú zmluvnú pokutu za neprijateľnú, keďže zmluvnú pokutu by mal spotrebiteľ platiť v rovnakej výške bez ohľadu na to, či sa omešká s úhradou prvej faktúry alebo poslednej faktúry v tretej štvrtine doby viazanosti. Ako ďalší dôvod neprijateľnosti dohodnutej zmluvnej pokuty považoval skutočnosť, že by žalobcovi zmluvná pokuta patrila aj v prípade, ak by žalovaná len uskutočnila nejaký úkon smerujúci k ukončeniu platnosti zmluvy, teda bez ohľadu na to, či k ukončeniu platnosti aj skutočne dôjde. Takouto formuláciou zmluvnej podmienky podľa názoru súdu je dojednaním, ktorým sa sankcionuje nie nespĺnenie určitej zmluvnej povinnosti, ale využitie práva. Dospel k záveru, že dojednaná zmluvná pokuta je neprímeraná, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech žalovanej ako spotrebiteľa, teda je neprijateľná a preto neplatná. Žalobu preto v časti o zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 149,- Eur s prísl. zamietol ako nedôvodnú.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku a úspešnejšiemu žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 15,74 %.

V zákonom stanovenej lehote podal proti čiastočnému zamietnutiu žaloby odvolanie žalobca. Namietal nesprávne právne posúdenie veci, ako aj nesprávne skutkové zistenia v zmysle ust. § 205 ods. 2 písm. d), f) Občianskeho súdneho poriadku. Trval na tom, že dojednanie zmluvnej pokuty ako tzv. zabezpečovacieho inštitútu zmluvných vzťahov je plne v súlade s platným právnym poriadkom SR. Maximálna výška zmluvnej pokuty totižto zodpovedá výške poskytnutej zľavy z kúpnej ceny mobilného telefónu a dohoda o zmluvnej pokute zohľadňuje časový aspekt porušenia zmluvných povinností. Dohoda o zmluvnej pokute rozlišuje, či došlo k porušeniu zmluvných povinností po uzavretí dodatku alebo pred uplynutím dohodnutej doby viazanosti (v priebehu v posledných 6 mesiacov do uplynutia doby viazanosti). Namietal, že zmluvnú pokutu je nutné posudzovať z hľadiska zabezpečovacej, motivačnej, sankčnej a reparačnej funkcie s ohľadom na všetky relevantné okolnosti a vzájomne poskytnuté plnenia v rámci uzavretej zmluvy a dodatku. Ak by pri dohodnutej dobe viazanosti 24 mesiacov dohoda o zmluvnej pokute rozlišovala čas porušenia zmluvných povinností od počiatku, teda či došlo k porušeniu zmluvných povinností v prvom, druhom, treťom a každom ďalšom nasledujúcom mesiaci až po 24. mesiac po uzavretí dodatku, dohoda o zmluvnej pokute by prestala plniť svoju funkciu. Žalobca mal za to, že dojednanie zmluvnej pokuty, ako aj jej výšky nemohlo spôsobiť nerovnováhu medzi účastníkmi zmluvného vzťahu, keďže dôvodom uzatvorenia dodatku bola pre žalovanú možnosť získať za výhodnú cenu mobilný telefón, za ktorý by v prípade kúpy v rámci maloobchodných cien musela zaplatiť omnoho vyššiu cenu. Namietal, že súd prvého stupňa sa vôbec nezaoberal skutočnosťou, že mobilný telefón si mohla žalovaná kúpiť za riadnu maloobchodnú cenu bez hrozby sankcie za nedodržanie zmluvných povinností, a že dohodnutá zmluvná pokuta neprevyšovala výšku poskytnutej zľavy z kúpnej ceny mobilného telefónu. Výšku dohodnutej zmluvnej pokuty vo vzťahu k výhode, ktorú žalovaná získala považoval za primeranú. Vo vzťahu k posúdeniu primeranosti zmluvnej pokuty poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo/172/2007. Navrhol v napadnutej časti rozsudok zmeniť a žalovanú zaviazat' na zaplatenie sumy 149,- Eur s 8,5 % ročným úrokom z omeškania od 28.06.2013 do zaplatenia a k náhrade trov konania.

Žalovaná a vedľajší účastník sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrili.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 10 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“)

preskúmal napadnutý rozsudok v časti ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 212 a zistil, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. O odvolaní bolo rozhodnuté postupom podľa § 214 ods. 2 v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p., pričom miesto a čas vyhlásenia rozsudku boli oznámené na úradnej tabuli súdu najmenej 5 dní pred vyhlásením.

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvého stupňa, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

Odvolací súd nemá dôvod na odklon od právneho názoru vyjadreného v rozsudku Krajského súdu v Prešove vo veci 7Co 36/2015 a ani odvolacie námietky ho o tom nepresvedčili cit. : „V danom prípade ako to vyplýva z obsahu spisu medzi účastníkmi bola uzatvorená štandardná formulárová spotrebiteľská zmluva. Uvedené je dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobené aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pritom by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu neinformovanosti, alebo vyjednávacej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy.

Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva o poskytovaní verejných služieb a jej dodatok túto charakteristiku spĺňajú. Ich súčasťou boli bez akýchkoľvek pochybností zmluvné dojednania majúce charakter všeobecných obchodných podmienok, ktoré žalovaný ovplyvniť nemohol, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov.

Smernica rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväziť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoje ako celok. Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa článku 6 smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku a to v záujme vyššej kvality života.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 1 veta prvá OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len neprijateľná podmienka).

Občiansky zákonník za neprijateľnú podmienku v ustanovení § 53 ods. 4 písm. k) považuje aj dojednanie vyžadujúce od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. Občiansky zákonník s takouto neprijateľnou podmienkou spôsobujúcou značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spája v ustanovení § 53 ods. 5 sankciu neplatnosti.

Keďže ustanovenie § 53 OZ nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (40a OZ) išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti.

Ustanovenie § 544 OZ umožňuje účastníkom pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti dojednať si zmluvnú pokutu. Zmluvná pokuta je zabezpečovacím prostriedkom a vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť. Podstatnou náležitosťou dohody o zmluvnej pokute je určenie jej výšky alebo spôsobu jej určenia. Výška zmluvnej pokuty nie je zákonom limitovaná, avšak nemôže byť v rozpore so zásadou zakotvenou v ustanovení § 3 ods. 1 OZ. Vychádzajúc z tohto ustanovenia výkon práv a povinností vyplývajúcich z občiansko-právnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

V prejednávanej veci výška zmluvnej pokuty v dodatku k zmluve o poskytovaní verejných služieb bola stanovená ako rozdiel medzi bežnou maloobchodnou cenou mobilného telefónu a kúpnu cenou, za ktorú žalobca odpredal mobilný telefón žalovanému a patrila za porušenie konkrétne vymenovaných zmluvných povinností, čo je zrejme z článku 2 bodu 2.5 dodatku. Takéto označenie postihujúce rôzne porušenia povinností zo strany spotrebiteľa je neakceptovateľné. Na tom nemení nič ani fakt,

že žalobca sa snažil pri zmluvnej pokute zohľadniť časový aspekt porušenia zmluvných povinností, pričom k znižovaniu výšky zmluvnej pokuty dochádzalo až v prípade porušenia zmluvných povinností v posledných šiestich mesiacoch z celkovej 24 mesačnej doby viazanosti. Pri takomto dojednaní spotrebiteľ mal povinnosť uhradiť zmluvnú pokutu v plnej výške pri porušení zmluvných povinností počas prvých osemnástich mesiacov doby viazanosti, čo nemožno označiť za primerané. Je rozdiel medzi tým, či k porušeniu povinnosti došlo v 1. mesiaci zmluvného vzťahu alebo v 18. mesiaci doby viazanosti. Okrem toho nie každé porušenie povinnosti je rovnakej intenzity a významu. Rovnako pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže ostať bez povšimnutia výška pohľadávky vzniknutej porušením záväzku. Paušálne dojednanie zmluvnej pokuty umožňujúce zníženie výšky zmluvnej pokuty jedine pri porušení zmluvných povinností v poslednej štvrtine zmluvného vzťahu, ktoré vôbec nezohľadňuje intenzitu a význam toho ktorého porušenia povinností a ani výšku pohľadávky vzniknutej porušením záväzku predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje pri akomkoľvek i menej významnom porušení povinnosti uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu v plnej výške v prvých troch štvrtinách trvania zmluvného vzťahu.“

S poukazom na uvedené odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa s osvojením si dôvodov napadnutého rozhodnutia a rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania potvrdil ako vecne správny v súlade s ust. § 219 ods. 1, 2 O.s.p.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnej žalovanej a vedľajšiemu účastníkovi náhrada trov odvolacieho konania nebola priznaná, keďže títo si trovy odvolacieho konania neuplatnili a ani im nevznikli.

Rozsudok bol prijatý senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.